

YOSHLAR MA'NAVIYATINI YUKSALTIRISHDA JADID XOTIN-QIZLAR MA'RIFATPARVARLIK G'OYALARI TARG'IBOTINING AHAMIYATI

Shodiyeva Iroda

Navoiy innovatsiyalar universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Yoshlar – har bir jamiyatning kelajagi, ma'naviy va madaniy rivojlanishining asosiy tayanchidir. Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari, ijtimoiy hayotdagi faol ishtiroki va jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'shishi uchun muhimdir. Bu jarayonda jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalari targ'iboti alohida ahamiyatga ega. Ushbu maqolada yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalari targ'ibotining ahamiyati haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar, jadidlar, xotin-qizlar, ma'rifatparvarlik g'oyalari, ta'lim, madaniyat, ijtimoiy hayot.

Abstract: Youth is the future of every society, the main support for its spiritual and cultural development. Enhancing the spirituality of youth is important for their future success, active participation in social life and worthy contribution to the development of society. In this process, the promotion of the ideas of enlightenment of young women is of particular importance. This article discusses the importance of the promotion of the ideas of enlightenment of young women in enhancing the spirituality of youth.

Keywords: youth, youth, women, ideas of enlightenment, education, culture, social life.

Jadidchilik harakati O'rta Osiyo va Xitoyning sharqiy hududlarida XIX asr oxiri va XX asr boshlarida paydo bo'lgan. Bu harakat o'zida yangilik, ma'rifat va taraqqiyot g'oyalarini mujassam etgan. Jadidlar, ayniqsa, xotin-qizlarning ta'lim olishiga katta e'tibor bergan. Ular jamiyatda xotin-qizlarning nufuzini oshirish, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishini ta'minlash, ularni ma'rifatli qilishni rejalashtirgan. Jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalari, asosan, ta'lim, madaniyat va ijtimoiy hayotda ishtirok etish masalalariga qaratilgan. Ular, xotin-qizlar uchun ta'lim olish imkoniyatlarini yaratish, ularning bilim va ko'nikmalarini oshirish, shuningdek, ularni jamiyatda faol ishtirok etishga undashga harakat qilgan. Bu g'oyalar, yoshlarning ma'naviy qiyofasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ma'rifatparvarlik g'oyalari yoshlarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularning mustaqil fikrlashini rag'batlantirish va ijtimoiy masalalarga nisbatan o'z fikrini bildirish imkoniyatini beradi. Jadid xotin-qizlar o'zlarining faoliyati orqali yoshlarni ma'rifatli, bilimdon va o'z-o'zini rivojlantirishga

intiluvchi shaxslar sifatida tarbiyalashga harakat qilgan. Ularning g'oyalari, yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga undaydi. Yoshlarning ma'naviyatini yuksaltirishda jadid xotin-qizlar tomonidan olib borilgan targ'ibot ishlarining o'ziga xos jihatlari mavjud. Ular o'z faoliyati orqali yoshlarni milliy qadriyatlar, an'analar va madaniyat bilan tanishtirishga, milliy o'zligini anglashlariga yordam berishga intilgan. Bu jarayon, yoshlarning ma'naviy qiyofasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.[1]

Shuningdek, jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalari, yoshlarni zamonaviy bilimlar bilan ta'minlashga, ularni global muammolarni hal etishga tayyorlashga qaratilgan. Ular, yoshlarni ta'lim olishga, ilm-fanga qiziqishga va o'z bilimlarini oshirishga undash orqali ma'naviyatni yuksaltirishga xizmat qiladi. Bu jarayonda jadid xotin-qizlar ham o'z bilim va ko'nikmalarini oshirishga intilishi, yoshlar uchun namuna bo'lishi muhimdir. Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalarining ahamiyati shundaki, ular, yoshlarni o'z maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlaydi. Ular, yoshlarni o'z-o'zini rivojlantirishga, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga, shuningdek, o'z fikrlarini erkin ifoda etishga undaydi. Jadid xotin-qizlar, shuningdek, o'z faoliyati orqali, yoshlarni milliy va umummadaniy qadriyatlar bilan tanishtirishga, ularni o'z xalqining tarixiy merosini anglashga va hurmat qilishga undashga harakat qilganlar. Bu jarayon, yoshlarning o'zligini anglashlariga, o'z millatiga bo'lgan sevgisini oshirishga va ma'naviyatini yuksaltirishga xizmat qiladi. Jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalarining targ'iboti, shuningdek, o'zaro hamkorlik va tajriba almashish jarayonlarini ham o'z ichiga oladi. Ular o'zaro fikr almashish, tajriba va bilimlarni baham ko'rish orqali yoshlarning ma'naviy qiyofasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon, yoshlarning o'zaro hamjihatlikda, bir-birini qo'llab-quvvatlashda va o'z maqsadlariga erishishda yordam beradi.[2]

Jadid xotin-qizlar ma'rifatparvarlik g'oyalari, shuningdek, yoshlarni ijtimoiy masalalarga qiziqtirish, ularni jamiyatda faol ishtirok etishga undashga qaratilgan. Ular, yoshlarni ijtimoiy adolat, tenglik va inson huquqlari masalalarida o'z fikrlarini bildirishga, o'z huquqlarini anglashga va ularni himoya qilishga rag'batlantiradi. Bu jarayon, yoshlarning ma'naviyatini yuksaltirishda muhim ahamiyatga ega. Jadidchilik harakati, o'zining ma'rifatparvarlik g'oyalari bilan, O'zbekiston va Markaziy Osiyo tarixida muhim o'rin egallagan. Jadidlar, yoshlar tarbiyasiga alohida e'tibor qaratgan bo'lib, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish va ma'naviy jihatdan yetuk shaxslar bo'lib voyaga yetishlariga yordam berishga intilgan. Jadidchilik harakatining asosiy maqsadi o'z zamonasida mavjud bo'lgan ta'lim tizimini yangilash, yoshlarni zamonaviy bilimlar bilan tanishtirish va

ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga tayyorlashdir. Jadidlar ta'limni faqat an'anaviy darslar bilan cheklamagan, balki, yoshlarni o'z fikrlarini erkin ifoda etishga, mustaqil fikrlashga va ijtimoiy masalalarga nisbatan o'z fikrlarini bildirishga rag'batlantirishga harakat qilgan. Jadidchilik harakati, yoshlar tarbiyasida o'zining ma'rifatparvarlik g'oyalari orqali, ularning o'zligini anglashiga va milliy qadriyatlar bilan tanishishiga yordam beradi. Jadidlar yoshlarni o'z millatining tarixini, madaniyatini va an'analarini o'rganishga, ularni hurmat qilishga va o'z millatiga bo'lgan sevgisini oshirishga undagan. Jadidchilik harakatining yana bir muhim jihati ularning zamonaviy bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan e'tibori hisoblanadi. Jadidlar, ta'limda yangiliklarni joriy etish, yangi fanlar, texnologiyalar va ilm-fan yutuqlarini yoshlar orasida targ'ib qilishga intilgan. Bu jarayon, yoshlarning zamonaviy bilimlarga ega bo'lishi, o'z qobiliyatlarini rivojlantirishi va kelajakda muvaffaqiyatli shaxslar bo'lishiga yordam beradi.[3]

Jadidchilik harakati, yoshlarni o'zaro hamkorlik va o'zaro yordamga undashga ham alohida e'tibor qaratgan. Jadidlar, yoshlarning o'zaro fikr almashishi, tajriba va bilimlarini baham ko'rishi orqali, ularning ma'naviy qiyofasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon, yoshlarning o'zaro hamjihatlikda, bir-birini qo'llab-quvvatlashda va o'z maqsadlariga erishishda yordam beradi. Yoshlar tarbiyasida jadid harakatining o'rni, shuningdek, ularning ijtimoiy masalalarga bo'lgan munosabatini ham o'z ichiga oladi. Jadidlar, yoshlarni ijtimoiy adolat, tenglik va inson huquqlari masalalarida o'z fikrlarini bildirishga, o'z huquqlarini anglashga va ularni himoya qilishga rag'batlantiradi. Bu jarayon, yoshlarning ijtimoiy hayotda faol qatnashishi, o'z fikrlarini erkin ifoda etishi va ijtimoiy masalalarga nisbatan o'z fikrlarini bildirishiga imkon beradi.[4]

Jadid harakatining yoshlar tarbiyasidagi o'rni, shuningdek, ularning madaniyat va san'at sohalarida faol ishtirok etishlariga ham ta'sir ko'rsatadi. Jadidlar, yoshlarni o'z madaniyati, san'ati va adabiyotini o'rganishga, ularni rivojlantirishga va ijodiy qobiliyatlarini namoyish etishga undagan. Jadidlar, yoshlarni o'zaro fikr almashishga, tajriba va bilimlarni baham ko'rishga undaganlar. Bu jarayon, yoshlarning o'zaro hamjihatlikda, bir-birini qo'llab-quvvatlashi va o'z maqsadlariga erishishida yordam beradi. [5]

Jadidlar yoshlarning zamonaviy bilimlarni egallashini ta'minlash, fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va ijtimoiy masalalarda faol ishtirok etishga tayyorlash orqali ularning kelajakda muvaffaqiyatli shaxslar bo'lishiga yordam beradi. Bu jarayon, yoshlarning o'z-o'zini rivojlantirishi, o'z maqsadlariga erishishi va hayotini mustaqil ravishda boshqarishiga imkon beradi. Jadid xotin-qizlari merosining yoshlar tarbiyasidagi o'rni, shuningdek, ularning o'zaro hamkorlik va tajriba almashish

jarayonlarini rivojlantirishga ham qaratilgan. Jadidlar, yoshlarni o‘zaro fikr almashishga, tajriba va bilimlarni baham ko‘rishga undagan. Bu esa yoshlarning o‘zaro hamjihatlikda, bir-birini qo‘llab-quvvatlagan holda, o‘z maqsadlariga erishishida yordam beradi.

XULOSA:

Xulosa qilib aytganda, yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirishda jadid xotin-qizlar ma‘rifatparvarlik g‘oyalari targ‘iboti muhim ahamiyatga ega. Ular yoshlarni ta‘lim olishga, o‘z bilim va ko‘nikmalarini oshirishga, shuningdek, o‘z-o‘zini rivojlantirishga undash orqali ularning ma‘naviyatini yuksaltirishda muhim rol o‘ynaydi. Jadid xotin-qizlar faoliyati yoshlarning o‘z xalqiga bo‘lgan hurmati, muhabbatini oshiradi, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishiga xizmat qiladi. Bu esa yoshlar kelajagini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xudoyberdiyeva, M. (2015). Jadid xotin-qizlar va ularning ma‘rifatparvarlik g‘oyalari. –Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti.
2. Abdullayeva, N. (2017). Yoshlar tarbiyasida jadid ayollarining o‘rni. – Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi.
3. Saidova, D. (2018). Jadid harakati va xotin-qizlar: tarixiy tahlil. –Toshkent: Fan va texnologiyalar nashriyoti.
4. Rahimova, G. (2016). Ma‘rifatparvarlik g‘oyalari va yoshlar: jadid xotin-qizlarining roli. – Samarqand: Samarqand davlat universiteti.
5. Sultonova, L. (2019). Xotin-qizlar ma‘rifati: jadidlar ta’siri. – Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
6. Tursunova, O. (2020). Yoshlar ma‘naviyati va jadid xotin-qizlarining ta’siri. – Termiz: Termiz davlat universiteti.
7. Mirzayeva, F. (2021). Jadid xotin-qizlarining ma‘rifatparvarlik faoliyati: tarixiy va zamonaviy jihatlar. – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.